

HALADÁS

(VASUTI FOLYÓIRAT)

VASUTI
SZAK- ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTŐK ÉS LAPTULAJDONOSOK:

BANOVITS LÁSZLÓ ifj. GÖRGEY LÁSZLÓ ZSIVKOVICS ANTAL

Előfizetési ára:

Egész évre ..... 8 korona
Fél évre ..... 4 korona
Negyed évre ..... 2 korona

Balesetbiztosítással:

Egész évre ..... 14— kor.
Fél évre ..... 7— kor.
Negyed évre ..... 3-50 kor.

Szerkesztőség:

Miskolcz, Szemere-utca 26. sz.

Megjelen minden vasárnap.

A balesetbiztosítás (18-tól 60 éves korig) a „Nemzeti” balesetbiztosító részv. társ.-nál 3000 koronára halál esetre és 3000 koronára állandó munka-keptelenség esetére szól.

A vasuti minisztérium s az üzletigazgatóságok felállítása.

Miskolcz, 1902. augusztus 30.

Az utóbbi időben gyakorta esett szó úgy a fővárosi, mint a vidéki lapok hasábjain a létesítendő vasuti minisztérium s az ezzel kapcsolatosan szervezendő vasuti üzletigazgatóságok kérdéséről. Már nem csak azt találgatták, hogy ki lesz a közel jövő vasuti minisztere, hanem beavatott lapok azt is tudni vélték, hogy a létesítendő üzletigazgatóságok száma öt lesz s állítólag azok székhelye

íránt is történt már megállapodás illetékes helyen.

Mi is több ízben irtunk e kérdésről, összegezve azt, a mit — mint határozott tervet — közöltek a fővárosi lapok. Ezuttal alkalmunk van vasutintézetünk egy *előkelő vezető férfianak* e kérdésben tett érdekes és fontos nyilatkozatát közölni.

E nyilatkozat lényegileg abból áll, hogy tudomása szerint *a vasuti minisztérium kérdése ez idő szerint még nagyon korai*. A kereskedelmi minisztériumban teljesen elkészült a — jövő évi állami költségvetés keretében — a vasut költségvetése és ott még nyoma sincs a reformnak.

Föltéve azonban, hogy ha egyszer mégis megakarnák valósítani a vasuti minisztérium eszméjét, akkor sem történnek az oly módon, hogy a most létező 9 üzletvezetőségéből 5 üzletigazgatóságot szerveznének.

E föltevést a legkomolyabban támogatja az a körülmény, hogy a mostani üzletvezetőségeknek is olyan nagy területük van, a melyet még jobban kiszélesíteni a forgalom és kezelés érdekében egyáltalában nem volna tanácsos. Már pedig ha a kilencz üzletvezetőséget öt üzletigazgatóságra apasztanák, egy-egy üzletigazgatóság akkora területet nyerne, melyen a kellő vezetést alig lehetne az összes érdekeknek megfelelően gyakorolni.

Sokkal valószínűbb tehát, hogy az esetleg létesítendő üzletigazgatóságokat a most fennálló üzletvezetőségek számához képest még *szaporítani fogják*.

Ezen nézetet támogatják a már létező külföldi e nembeli intézmények, s miután foltehető, hogy ezen állítólag tervbe vett új szervezésnél az osztrák és a többi külföldi már ki-

próbált vasuti szervezet lesz nálunk is irányadó, az itt közölt kimutatás is a fenti állítás igazolására szolgál.

Ausztriában van 9 üzletigazgatóság és pedig: Bécs 833, Linz 884, Innsbruck 699, Villach 1203, Triest 309, Pilsen 1340, Prága 1472, Olmütz 639, Krakó 1115, Lemberg 1157, Stanislaupolis 1616 km-rel. Ezek közül hadtestparancsnokság csak 5 helyen van és pedig: Bécsben, Innsbruckban, Prágában, Krakóban és Lembergben.

Nálunk 9 üzletvezetőség van és pedig: Arad 1683, Budapest-balpart 1540, Budapest-jobbpart 1133, Debreczen 1359, Kőszeg 1675, Miskolc 1612, Szeged 2644, Szombathely 1346, Zágráb 1712 km-rel. Ezek közül két helyen van hadtestparancsnokság és pedig: Budapesten és Zágrábban.

A porosz államvasutaknak volt az 1900. év végén 21 igazgatósága és pedig: Altona 1751, Berlin 547, Breslau 1919, Bromberg 1600, Cassel 1740, Danzig 1715, Elberfeld 1148, Erfurt 1565, Essen 1024, Frankfurt a/M 1635, Halle 1897, Hannover 1632, Kattowitz 1295, Köln 1367, Königsberg 1802, Magdeburg 1703, Münster 1169, Posen 1688, St. Johann-Saarbrücken 849,

Stettin 1712, Mainz 850 km. vasut-vonallal. Ez tehát azt mutatja, hogy nálunk jut egy-egy üzletvezetőségre a legnagyobb terület. Nagyon valószínű ennél fogva, hogy a mostani 9 üzletvezetőség helyett 11—12 üzletigazgatóságot fognak szervezni.

Másrészt megdönti a fent közölt kimutatás azon nézetet is, — melynek alapján az eddigi híradások az öt magyar hadtestparancsnoksági székhely szerint öt üzletigazgatóság létesülését vették kombinációba — mintha különös érdek fűződne ahhoz, hogy a vasuti üzletigazgatóságoknak hadtestparancsnoksági székhelyeken kell felállítaniok. Hiszen a kilenc osztrák üzletigazgatóság közül is csak öt van hadtestparancsnoksági székhelyen. Ez a szempont tehát nem lehet mérvadó, mert nem képez különösebb érdeket. Ép ezért egyáltalán nem lehet valószínű az, mintha a hadügyi kormány ily irányu kívánalmakat támasztott volna.

Ezen érdekes és figyelemre méltó nyilatkozat alapja az elmondottak szerint az, hogy a gyakran szóvá tett vasuti minisztérium felállítása és ezzel kapcsolatban az üzletigazgatóságok szervezése még a messze jövő kérdése, melynek mikénti megvalósulásáról határozott híradással élni nem lehet.

TÁRCZA.

Miskolc mondója.

Vén Avas lábánál terül el egy város,
Melynek hire, neve nagyon általános.
A csizmadiai, meg a kocsonyája... —
Hej! — e szép országban nincsen annak párja!
De nem arról írok én ma verset nektek,
Nem, ily feladatba én fogni sem merek,
Hanem egy agg regét mesélek, a melyet
Dajkámtól hallottam ringó bölesöm felett...

I.

... A Bükki rengetegben, valamikor régen
Egy hatalmas vár állt, meglehet, hogy éppen
Akkor, midőn Árpád bejött hős népével,
S elfoglalta e hont hősi vitézséggel.
De a fényes kastély rideg, kihalt vala,
Elátkozott vár volt; a bús magány laka.
Gőgös volt a várur, s egy szegény jobbágyát,
Ki betegség miatt nyomorult robotját
Le nem szolgálhatta, — a mély rengetegbe
Üzette szolgálkával és addig verette,
Mig a szegény pórna az órjas kín alatt,
Lába földbe süllyedt, a merre csak haladt.
Azóta „Odvaskő” lett neve e helynek,
Honnán síró szellők gyakran utra kelnek...

A pórna iszonyu, rémes jajgatása
Felhatott az égnek fenséges boltjára;
Hadur hát elküldte a „Boszút”, szolgáját,
Hogy az megtorolja a jobbágy halálát.
„Boszú” a bős urat elkábítá borral,
Mialatt számára méltó halált forral.
Elesalta „Odvaskő” merdek fokára,
Hová még a sas is csak nagy néha szálla,
Innen letaszítá a sötét vak mélybe, —
Jogos igazságot nagy Hadur így mére...

*

Ennek a főrnak volt egy leánykája,
Vadonc gyümölcsfának nemes, jó hajtása;
Aranyos a lelke s tündéri szép vala,
Mint a miről hívták, a neve — *Hajnalka*...
Ott, hol a zord apa ejtett fájó sebet,
Az édes leányka mosolygva hegyesztett.
Áldotta az egész vidék a vár mellett, —
De atyja bűnéért bűnhődnie kellett.
Mert hisz' a megtorlás jogos munkájában
Ártatlan is bukik örült haragjában;
A „Boszú” is, midőn megölte az urat,
A várkapuhoz tért, s ily átokra gyuladt:
„Hajnalka! mindaddig légy fogva e várban,
Mig oly hős támad, ki téged megment bátran;
És ki látatlanul előbb beled szeret,
Csak olyan vitéznek nyujthatod kezdet!”
Azzal a kapura ütött vesszejével
És felment Hadurhoz holdvilágos éjjel.

A vasut jogvédelméről.

(3) — Irta dr. Filesz Lajos fogalmazó. —

Ezen cselekményekkel szemben a btkv. megfelelő szakaszai nyújtanak jogvédelmet, még pedig egyes büncselekményeknél (pl. lopás, sikkasztás) súlyosabb megtorlás által, ha az a vasutintézet alkalmazottjai által követett el.

A vasutintézet *anyagi* jogvédelme azon törvényes intézkedésekben nyilvánul, melyek részére valamely excepcionális anyagi előnyt, kiváltságot, jogosítványt biztosítanak. Így például: „a vasutak részére szükséges kiszajátításról” (1881: XLII. t.-cz.); „a vasutaknak a beszállásólól való mentességéről” (1879: XXXV. 10. §.); a vasutak elleni végrehajtásról (1876: XIV. 77—89. §. és 1886: VI. t.-cz. 20., 21., 134., 135. és 153. §.); „a vasutak alkalmazottainak fizetésére és nyugdíjára vezethető végrehajtásról” (1881: LX. t.-cz. 54—59. §.); „a vasutak távirtdáiról” (1881: XXXI. 2. §.); a vasutaknak az ipartörvény alól való kivételéről” (1884: XVII. 183. §.) stb. stb. szóló törvények vonatkozó szakaszai. Ide számítható a vasutak bélyegmentessége. (Bély. és ill. szab. 85. tétel b) b) pont és a vasutak perbeli önképviseletési joga. 7922/1885. II./23. Igazs. min. rend.)

Nagy fontossággal bírnak e szempontból az Üzletszabályzat IV—IX. részében foglalt,

az áruszállításra vonatkozó rendelkezések és feltételek, melyek a vasut kártérítési kötelezettségének védelmére szolgálnak. Viszont a vasutintézet a közérdekből kifolyóan számos magánjogi korlátozásnak van alávetve, pl. az 1876: XIV. t.-cz. 77—89. §. és az 1886: VI. t.-cz. értelmében az *egészségügy* tekintetében stb.

Hátra van még a megelőző jogvédelem fejtegetése.

Az ily jellegű szabályok ugyan szintén a törvény erejével bírnak, de azoknak megtorlása, büntetése, elkövetésük esetére azokban direkte kijelentve nincsen, hanem a büntetés az általános törvénykönyv határozatai szerint az illetékes bíróságok által esetről-esetre szabatik ki.

A törvényerővel bíró vasuti üzletrendtartás és üzletszabályzatban foglalt általános, megelőző jellegű szabályok a vasut jogvédelme szempontjából két csoportra oszthatók. Egy részük kizárólag a vasutüzlet (forgalom) rendes lebonyolításához megkívántatott *rendre és tegyelemre* vonatkozik; más része pedig a *vasutat használó, vagy annak közelében levő személyek életének, testi épségének és a forgalom biztonságának megővésére szolgál.*

A gyakorlati élet számos példával bizonyítja, hogy éppen ezen szabályok be nem tartása teszi szükségessé leginkább a vasut részére a jogvédelem nyújtását és a jogrend

S az angyal elmondá odafenn az égbe!
Miket cselekedett a boszútól égve . . .
Hadur helyeslé. „Vesszetek gonoszok,
De a jóknak ügye, az mindig győzni fog!”

II.

Sötét, komor éjjel a magyar táborban
Minden ember alszik, csend és nyugalom van.
De az agg táltossal egy férfin ébren
És a jós szavait ájtatosan, szépen
Hallgatja. „Jó fiám, — az agg ilyképp’ beszél —
„Odvaskő” várában tündéri lányka él
A rideg magányban, busan, elhagyottan,
S addig hervadnia kell ő neki ottan,
Míg egy olyan derék, deli hős nem támad,
Ki a varázs alól fölmenti a várat . . .”
Feláll most az ifju: „Bátyám, én az leszek,
Igen, Odvaskőnek várába elmegyek . . .
Feiáldozom lelkem s ha kell az életem,
Mert Hajnalkát . . . érzem . . . már most is szeretem!”
Az öreg jós látja az ifjunak arczát,
Hallja annak fennkölt és lelkesült hangját,
És — megértett mindent. Bólint egyet: „Jól van!
Igy képzeltem én ezt, épen így gondoltam!
De várj még egy kicsit, hallgasd meg tanácsom!”
Szólt a deli ifju: „Jól van atyám, várom
A szót ajkaidról . . .” „Minden előtt meg kell
Keresned a bűvös „*mész-kulcsot*”, a melylyel
Felnyitod a kaput és a rozsdás zárat,
Hogy szivedre öleld imádott arádat . . .”

III.

S elindul az ifju. A szerelem tőre
Lelkét megérinté, — nem szabadul tőle.
Ő ül is, meg sir is; a szive fogva már . . .
Utjában elébe röpöppen egy kis madár,
S esicsergi kedvesen: vigyázzon magára,
Mert nem messze lakik a barlang sárkánya,
A ki a „*mész-kulcsot*” őrzi féltékenyen . . .
De jajj! . . . Immár késő: a sárkány ott terem.
Iszonyún kitérja óriási száját,
El akarja nyelni az ifjak virágját . . .
S keletkezett ekkor viadal, de olyan —
Azt leírni bizony nem képes a tollam.
— Hát a vége az lett a nagy küzdelemnek:
A sárkány elesett és ők együtt mentek:
Az ifju s madárka a „*mész-kulcsot*” elébb,
Aztán meg utjukat a kastélyhoz vették . . .
Felpattant a kastély rozsdás, bűvös zárja,
S az ifjut odabenn a legszebb lány várja.
Csaptak is, azt mondom, olyan lakodalmat . . .
Költő végzé tisztét s ilyenkor elhallgat . . .

*

Hogy hol volt a barlang, a sárkány odúja?
Azt biz’ én nem tudom, a jó isten tudja.
De itt van ám „*Miskolcz*”, a virágzó város,
Tán a „*mész-kulcs*” helyén, meglehet, az áll most.

Szegő Ernő.

érdekében való megtorlást. Egy-egy súlyosabb jellegű büncselekmény elkövetése eseményszámba megy, azonban alig mulik el nap, hogy egy vagy több ugynevezett pályavétség, pl. pályán való járás-keelés, sorompómegnyitás, őrizetlen legeltetés, mozgó vonatra való fel-, vagy arról való leugrás ne történne; az is gyakori, hogy szolgálatban levő közegeink megsértetnek, az pedig mindennapos dolog, hogy az utazóközönség közül egyesek a megsabott rendet még közegeink egyenes felszólítására sem tartják be. Az ily kihágások megtorolhatása iránt törvényeink két irányban intézkednek. Egyrészt az Üzl. rtr. 9. §-a és az Üzl. szab. 20. §. 3. pontja értelmében, „*aki a megsabott rendet meg nem tartja, vagy a szolgálati személyzetnek a szolgálatból folyó rendelkezéseikhez nem alkalmazkodik, az utazásból kizáratik és a midőn rendőri vagy bírói hatóság segélye azonnal kéznél nincs, az illető letartóztatható és a hatóságnak átadandó.*”

Ezen joggal azonban csak óvatosan szabad és lehet élni, nehogy hivatalos hatalommal való visszaélés, vagy személyes szabadság megsértés esete származzék belőle. Másrésztől ezen kihágások megtorlására alkotottak a btkv. 111-ik és 112-ik már ismertetett szakaszai. Törvényeink az ezen két szakasz alá tartozó kihágási esetek elbírálását részben a kir. járásbiróságok, részben pedig az illetékes közigazgatási hatóságok

hatáskörébe utalják olyképp, hogy a 111. §-ba ütköző kihágások a kir. járásbiróságok, a 112. §-ba ütköző kihágások pedig a közigazgatási hatóságok elé tartoznak. Az azonban, hogy az Üzl. rendtr. és Üzl. szab. mely pontjai ütköznek a 111, vagy 112. §-ba, eddig még általánosságban kimondva nincsen.

Hogy ez mily nehézségeket támasztott az illetékesség kérdése tekintetében, igazolja azon körülmény, hogy egy oly kiváló jogtudós, mint Dr. Wlassics Gyula, egy értekezésében 1880-ban (Büntetőjogtára VI. köt. 103. lap) következőleg foglalkozik e tárgygyal: „A kbt. 111. §-a *rendelet*, vagy *szabályrendelet* megszegéséről intézkedik, a 112. §. szintén *rendelet* és *intézkedés* megszegéséről szól. Sürgős szükség követeli, hogy a kir. táblák teljes ülése foglalkozzék a kbt. 111. és 112. §-ában megállapított kihágások ismérveivel, s döntsenek, mert *lehetetlen különben tudnunk, hol az elválasztó vonal a két kihágás között.*”

Igaz, hogy az azóta elmúlt két évtized alatt e tekintetben igen sok intézkedés történt. Így minisztertanácsi, illetve több (1450; 2085; 1308/1885. 4246/1887; 14063/1894.) belügyminiszteri határozattal és a 4110/1899. sz. Curiai döntvénynyel szabályozva lett az Üzl. rendtr. 93—100. §§-aiba ütköző cselekmények illetékessége, a mennyiben azok a kir. járásbiróságok hatáskörébe utaltattak. Mindazonáltal a kérdés tisztázva még ma sincsen.

Genre-kép.

— Kézirat. —

Azokat a csipogó verebeket, melyeket az emberek télen át oly nagy előszeretettel, indiszkrézióval vádolnak, most a nyári idény beálltával a fecskék helyettesítik, melyek talán kompetensebbek is a pletykálkodásra, mert hiszen oda rakják kicsiny otthonukat, a puha családi fészket az emberek ablakai fölé s így természetes, hogy reggeltől estig megfigyelhetik azokat anélkül, hogy őket indiszkrézióval lehetne vádolni, mert ki gondolna arra, hogy a legbensőbb titkait az embernek éppen a felső szomszédja kürtölje világgá.

... S mégis megtörtént, hogy egy ilyen fehér nyakkendő, fekete frakkos kis gavallér, melynek zsenge korában a gondos szülők röptükben fogják össze az apró rovarokat, indiszkrézióra vemedett, s most ide hozzánk nem messze, egy fiatal, barna asszonykáról pletykál mindenki, a ki nagyon, de nagyon beleszeretett egy esinos fekete bajuszba, mely azonban — nem volt a férjé!

Istenem! Hát van ebben valami? Hiszen mindenki szereti azokat a szép göndör fekete bajuszokat, melyek oly lágyan, bársonyosan simulnak esők közben a hölgyek duzzadó, vérpiros ajkaira.

Az egyik közeli állomás pályaudvarán lakik ez

a piczi barna asszonyka, a ki abban találta gyönyörűségét, hogy mikor azok a csuf fekete masinák prüsszögve, fujva berobognak a pályaudvar elé, kivánsian futott az ablakhoz, s végig nézte a kocsik ablakainál kitekintő utasokat, kiken nem lévén sok nézni való, oda-oda pillantott arra a fekete bajuszu hivatalnokra, a ki vörös karkötővel a karján fogadta a vonatokat, miközben deli termete — melyre mintha reá öntötték volna az arany zsinóros egyenruhát — büszkén egyenesedett ki.

Néha aztán, feltévedt tekintete a kaczerán félrevágott sipka fölött arra az ablakra, hol két virágserép nyíló rozmaringjai közül a kiesi barna asszonyka tartott szemlét a „forgalom fölött.” S ilyenkor aztán délezegen összecsapta bokáit az a barna bajuszu ut s mély tisztelettel, de annyi édes lágyssággal kiáltotta fel.

— Kezeit esókolom nagyságos Asszonyom! hogy a kis vasuti menyecske megremegett a dalamos, lágy hangtól. S aztán eljött az a boldog idő, melyben a fiatal menyecske naponkint találkozott azzal a nyalka fekete bajuszu legénynyel, míg a férj „fölköttes” lévén, bent az állomás épületben kényelmesen nyújtózott az íróasztala mellett.

Boldogság volt az a kis állomás, tele két fiatal szív tüzes, vérperzselő szerelmével. Amor istennek az a méztengere, melyből nem lakik jól a szerelmes ember soha.

Jogtudóink közül *Edvi Illés* Károly, ki nek törvényt magyarázatai bíróságaink előtt a legismertebbek és legautentikusabbak, azt mondja a két szakaszcól: „A vaspályát használó, vagy azzal érintkezésbe jövő közönség kötelességeit az üzletrendtartás 93—103. §§-ai írják elő. E szabályok megszegése a kbtk. 111. §-a alá esik. A 112. § ama különös intézkedések és utasítások megszegésére vonatkozik, melyeket a vaspálya felügyelő hivatalnok, vagy közege valamely előre nem látott, az Üzl. rts. által nem provideált esetben nézve a biztonság szempontjából kiad.”

Ezen felfogással ellentétes véleményen van dr. *Nagy Sándor* pestvidéki kir. törvényszéki bíró, ki a „*vasuti kihágások*” cím alatt közölt értekezésében azt mondja, hogy:

„Az általános szabályok a vasuton utazók és a vonat körül járók életbiztonságának és testi épségének oltalmára vonatkoznak és a kbtk. 111 §-a alá esnek; míg az egyes *alkalmi rendeletek és intézkedések* pedig a vaspályán és ahhoz tartozó épületekben a *rendtartásra* vonatkoznak és azoknak megszegése a kbtk. 112. § alá esik.”

Szerény véleményem szerint a két § közti elválasztó vonal megállapítása azért ütközik nehézségbe, mivel mindkettő csakis a *biztonság* szempontjából kiadott rendelkezésre hivatkozik, míg a *rend és fegyelem* fentartására vonatkozó rendelkezés kifejezetten egyikben sincsen.

(Folytatjuk.)

De hirtelen olyasmi történt, a mire senki sem számított, legkevésbé az a fekete bajszu, szerelmes gyerek. A hivatalnokot elhelyezték távirati uton. Pontos tisztviselő, józan ember volt, s így annál kevésbé értette a dolgot. A szép kis menyecske pedig szintén adta a meglepettet, hej! pedig a kis hamis! — ő tudta legjobban, hogy mi történt. Ezt is kifecsegte az a fekete frakkos fecske.

Az történt, hogy a kis menyecskének lelkében megszólalt a kis bíró, s legyőzve szerelmes szíve heves dobogását, izzó vérének sebes lüktetését, felutazott a fővárosba, s ott addig könyörgött a zord, komoly képű vasutas uraknak, míg el nem helyezték azt a csinos fekete bajszu kaczér urat, a ki annyi édes fájdalmat okozott a kis barna vasuti menyecskének!

S azóta szürke lett a kis állomás. A vonatok egykedvűen dübörögve, zakatolva robognak be, s haladnak tova, nagy fekete füstfelhőt hagyva maguk után, de nincs a ki kíváncsian végig nézze a vasuti kocsik utasait, nincs a ki epedve várja az utolsó vonat tovarobogását, a szép kis menyecske csak néha-néha pillant ki az ablakon, s mikor tekintete oda téved arra a piros karkötős idegen emberre, a kit „ő” helyette küldtek, az önkínzó zsibbasztó, gyönyörteljes fájdalommal, két alá gördülő könyecseppet törül ki bársonyos szeméből

H—y.

Visszhang

a „Magyarosodjunk és magyarosítsunk”

czímű közleményre.

— Irta: *Lippay Béla* főmérnök. —

(2)

3. *Jelentésében foglalt körülmények sat.* Hogy miért kell kegyetlenül száműzni a *felhozott* szót? Azért, mert *németes kifejezés*. Ennek belátása végett igen jellemző, hogy miként értelmezte a dolgot az egyszeri magyar paraszt, mikor tőle a vizsgálóbíró azt kérdezte: „hát azután tud-e még valami bizonyítékot *felhozni* állítása mellett?”

— „Megkövetem a tekintetes urat, egy magam nem bírom *felhozni* ide a második emeletre a komámat, mert lehet úgy vagy — két mázsás; pedig ott volt ő is a verekedésnél; — hát méltóztassék talán becsiztatni.”

Nem tudom és nem is akarom a főellenőr ur által ajánlott kifejezések (előadott; kifejtett; elősorolt) egyikét sem kifogásolni; csupán azt jegyzem meg: hogy a jelentésében *foglalt* tények, körülmények, vagy akár okok (de nem *indokok*) vagy megokolások sat. — egész helyesen van magyarul megírva.

A HÉT TÖRTÉNETE.

Miskolcz, augusztus 31.

(dr.) Hétről-hétre, majdnem minden számunkban azzal kell kezdenünk e rovatot, hogy egy elhunyt jelesünket parentáljuk el. Most egyszerre két jeles férfit elhunytáról kell szomorú hírt adnunk olvasóinknak.

Elhunyt *Lauka Gusztáv*, a költők seniora, a ki már *Vörösmarty* és *Arany János* korában szerzett magának hírnevet szép, lendületes és tartalmas költeményeivel, s a ki késő aggkoráig mindig megtartotta elméjének élénkségét.

A másik elhunyt jelesünk nem az irodalom, hanem a harez és a politikában volt nagy. *Tisza László*, szabadságharcunk hőse, a napokban halt meg szívvel-úttal Gmundenben. Ő volt az egyedüli a Tiszák közül, a ki a szabadságharez esatamezején szerzett hírt és dicsőséget a Tisza névnek. A móri esata után, hősi küzdelem után sebekkel borítva, össze-vissza vágva maradt a esataterén, a honnan holt hírét vitték övéihez. Már el is siratták, a mikor csak egyszer sebhelyekkel borítva állit be az ősi kuriába. E sebekre mindig büszke volt, s ezen sebek mentették meg egy izben attól, hogy a testvére, *Tisza Kálmán* ellen a véderő vita alkalmával rendezett utcai harezban súlyos bántalmazástól, sőt talán a haláltól menekült meg. Az uteza népe egy izben azzal az elszánt akarattal, hogy *Tisza Kálmán* élve vagy halva kezei közé keriti, he-

A főellenőr ur erre vonatkozó megjegyzése akkor lenne helyén való, — ha a „foglalni“ szó csupán a latin „occupare“ fogalmát fejezné ki. Ugyde ennek magyarul többféle értelme van. A különben jóképzésű „tartalom“ szó ugyanis a magyar nyelvújítási korszak terméke; azelőtt még a XVII—XVIII. századok magyar írói e fogalmat így fejezték ki — hogy: „az könyvecske *foglalattya*“ (az akkori helyesírás szerint).

De használjuk e szót manapság is széltiben, — még a t. főellenőr urról sem merném elhinni, hogy hivatalos működése közben többször ne mondta volna egyes embereknek: *toglalja* panaszát (vagy jelentését) írásba.

Ha pedig már valamit jelentésbe foglaltak: akkor mindnyájunk lelkiismerete megnyugodhat azon, hogy az a valami csakugyan a *jelentésben foglaltatik*, — és nem máshol a nagy világban.

No de különben „kinek a pap, — kinek a papné!“ — Bár én megmaradok a *foglalt* szó mellett: egy cseppet sem ütközöm meg, ha a „kifejtett, előadott, vagy elősorolt“ szó jobban tetszik.

1. A „*Miután*“ szót korántsem akarom végképen kiirtani. Csupán azt kívántam jelezni,

vesen megostromolta a parlament épületét, a mikor egyszerre csak megjelenik Tisza László, a mire a tömeg éktelen kiáltásokba tör:

— Ez a Tisza testvére! Abezug! Üssük le! Hazarúró! — s már-már kezét teszi a szabadságharcz vitéz katonájára.

E válságos pillanatban Tisza László leveszi a kalapját s rámutat a homlokára, melyet két nagy sebárka hasított végig.

— *A hazáért kaptam!* — mondotta, s az előbb még vérét szomjuhozó tömeg egyszerre elhallgatott, mely csend támadt, s tisztelettel nyitottak utat a szabadsághősnek.

* * *

Bátor tettel mentett meg a minap egy újságíró egy emberéletet. Az elmúlt vasárnapon este Rákos Keresztur egyik mulatójában vig poharazgatás közt élte világát Kovács József és Smug Béla tüzoltó a szép 18 éves Kovács Mariska varróleánynyal. A mulatság azonban csakhamar háborúsággá fejlődött, mert a leány inkább névrokonának udvarlására hajlott, a mi a tüzoltót rendkívül bántotta. Estefelől odaszólt a pajtásának:

— Gyere haza Józsi! Hagyjuk itt ezt a leányt.

Kovács azonban nem akart vele tartani. A tüzoltó erre a nyakába borult összeesőkolta s úgy könyörgött neki:

— Gyere, áldjon meg az Isten, mert ha nem jössz, én agyonütlek.

A szerencsés vetélytárs csitítani kezdte a tüzoltót, de nem ért célzt. A féltékenységtől elvakított ember

hogy utóbbi időben e köztöszót igen sűrűn használják a *puszta okozati viszony* kapcsolatára a *minthogy*, és *mivelhogy* kötőszavak helyett; jóllehet a *miután* köztöszó csakis az időbeli viszony kapcsolatára szolgálhat helyesen. Használjuk tehát mindeniket a maga helyén!

Általában multkori közleményem idézeteiben azért nem irtam a mondatokat ki teljesen mindenütt; mert rövidségre törekedve, inkább szemelvényt és anyagot kívántam hevenyészve nyújtani a vitázó értekezlet elé.

Most hogy az ellenvetések taglalásával elkészültem: talán a t. ellenőr ur is be fogja látni, hogy épen a már közösen felkarolt ügy érdekében nem volna célirányos — ehhez hasonló modorban folytatnunk a *nyelvtudományi vitatkozást*, a mit a magam részéről befejezettnek kérek tekinteni.

Jobb lesz a nézeteltéréseket, és remélem, — a további kritikai fejtegetéseket is — a szóbeli értekezleteken tisztázni, — még ha csak vagy tízen is jönnénk kezdetben össze.

Hiszen nagyon biztató jelnek vehetjük már azt is e részben, — hogy a „Haladás“ 24-ik számában (—y) szerző eredeti programmunkat — hasonlóképp nemes buzgalommal, és helyes

előrántotta a baltáját s annak fokával fejbeütötte Kovácsot A legény rögtön összeesett és eszméletlenül terült el a földön. A tüzoltó azután dühből tajtékozó szájjal a mellére térdelt.

— Lefejezlek kutya! ordította és megfordítva a baltát, ketté akarta vágni vele Kovács nyakát. A nagy tömeg szinte megdermedve nézte a jelenetet, s a legválságosabb pillanatban előugrik egy újságíró, hátulról ráveti magát a tüzoltóra, s egy birkozó műfogással földre teríti a dühöngő tüzoltót, s azután hátra kiállt:

— Ide emberek! kötözzük meg!

Néhány percz múlva már megkötözték és ártalmatlanná tették a tüzoltót s átadták az előhívott csendőröknek.

* * *

A hajsza minél gyorsabban járó autombilokra szert tenni, hová viszi az embereket, mutatja az alábbi eset. Egy Baker nevű amerikai, hogy a legnagyobb gyorsaságot elérje, valóságos pokolgépet szerkesztett. Elektromos gépével óránként 120, sőt 150 kilométer sebességet ért el, a mi valóságos örületes gyorsaság. A Baker ur ezen gépkocsija szivaralaku volt és finiszes szöveggel volt bevonva a levegő dörzsölő ereje ellen. A kocsis szivaralaku belsejében volt a hajtó gépezet, a versenyzők pedig egy kis toronyban ültek, a melyek a széltől esillámokból készült ablakok óvták Eleinte szépen száguldott az automobil, de a mikor a 130 km. óránkénti sebességet is tullépték, már nem tudott egyenes vonalban menni, hanem kigyóvonásban

érzékkel bővítette ki. Örömet csatlakozhunk mindahhoz, a mit a *felesleges idegen* szavak kiküszöbölése végett ír, — és tényleges javaslatait minden változtatás nélkül elfogadjuk.

Az eszmetársulás révén önkéntelenül is tolomba tolul még egy barbár kifejezés, — melyet irattári és kiadóhivatali személyzetünk a legcsekélyebb lelkiismeret furdalás nélkül közkeletű módon használ. Ez a kifejezés, — melynek hallatára idegeim mindenkor borzonganak: „*az akta mundában van.*“

Süket fülem első alkalommal úgy értette, hogy: *munkában van.* Hát mikor nincs a még elintézetlen ügyirat munkában? Erre felvilágosítottak, hogy azt magasabb vasúti műnyelven akkép kell érteni, hogy a tisztázók kezén van leírás czéljából.

Miért nem mondhatná tehát mindenki magyarul: hogy „*az ügyirat letisztázás során van.*“

A köröztetésre szánt ügyiratokon továbbá mindenkor ez a felírás olvasható: „*tudomásul vétetett,*“ mire a sok sajátkezű névirás következik. Miért ne lehetne magyarosabban így írni: „*olvastuk*“ A. B. C. . . . X. Y. Z., mikor a hivatalos ügyirat *kötelező* olvasása már azt

futott előre, az ezt jobb és baloldala felé kanyarodva, Ebben az örült menetben az automobil ép egy sátor elé érkezett, a hol nagy tömeg várta a versenyzőket. Az uton vasúti sinek futottak keresztül és az automobil egyszerre ezen a kis akadályon megbotlott, felágaskodott és hirtelen irányt változtatva beleszaladt a tömegbe, s mert a tömegnek nem volt ideje hátrálni, a szivaralaku automobil pár pillanat alatt valóságos lyukakat furt az emberfalba; azután nekiesett a fának, s mint rom esett az utra. Nevezetes, hogy a rajta ülőknek nem esett semmi bajuk, míg a tömegből két halott és hat súlyos sebesült volt az automobil áldozata. A mint divatra kapták, épúgy abba is fogják hagyni az automobil sportot. Az automobilhajsza alkonyatát jelenti, hogy Deibler a párisi hóhér is automobilra kapott már, s azon vonul ki a vesztőhelyre. Kérdés, hogy ezután a mágnások felülnek e az automobilra, a melyet a hóhér annyira degradált.

Biczen Bódog agglegényke
Jubilál, nagy napot ül,
Csendes házat tisztelői
Ser'ge veszi im körül.

S voltaképen mit jelentsen
A sok lelkes tószti, vivát?
Most ünnepli életének
A századik — kosarát.

is jelenti, hogy az illetők köteles tudomást szereztek annak tartalmáról.

Végezetül be kell vallanom, hogy ez alkalommal bővebb tárgyi anyagot nem szolgáltatathatok; de szolgáljon mentésem gyanánt az a körülmény, hogy hivataloskodásomat még csak ezután kezdem meg újból.

Vasuti összeköttetés Amerika és Oroszország között.

Miskolcz, aug. 30.

Mult számunkban tett ígéretünkhöz képest közöljük alábbiakban olvasóinkkal az Amerika és Oroszország között létesítendő vasúti összeköttetés érdekes terveit.

A tervek szerint Alaskától a Behring-szoros fölött *egy 160 verszt hosszúságú hidat fognak verni*, vagy pedig, ha az a valóságban nehezebben volna keresztülvihető, akkor a szorost uszó vasúti hidakkal fogják áthidalni.

Azok a mérnökök, akik az Irkutsk és Jakutsk közötti vonalat bejárták, azt mondják szakjelentéseikben, hogy a vasúti vágányokat, úgy az őserdők vidékén, mint a tundrák ingoványáiban minden nagyobb nehézség nélkül lerakhatják.

CSARNOK.

A boszorkány-átok.

(4) — Irta: Westall Vilmos. —

Eiadóból gyors postakocsival utazott a legközelebbi vasúti állomásig es harmínczhet óra múlva az „Irói kör“-ben ebédelt, másnap reggel pedig Witherlack-Hallban volt:

— „Ha Barbara tudna!?” — gondolta magában, és az egész kalandról mélyen hallgatott.

IV.

Az esküvőt — a mint tervezve is volt — őszszel megtartották. Úgy határoztak el, hogy az ifjú pár az esküvő után Franciaországba és Svájcra át Olaszországba megy, s a telet Romában töltik, a rákövetkező nyarat pedig Tirolban. Ez az egész terv Stalmine ne asszonytól származott és a boszorkány-átok kijátszására volt kieszelve. Ő maga ugyan, mint aféle okos asszony, legkevésbé sem hitt az egész babonában, a mint erősítette, és az egész tervet csupán leánya megnyugtatósa végett szötte.

Mikor a boldog pár elhagyta Franciaországot, szóba jött közöttük, hogy melyik utat választászik Svájcra át Olaszországba. Redfern, valami titkos előérzettől és felelemtől hajtva,

Az orosz szakemberek úgy vélekednek, hogy az Alaska—Behring-szoros—Jakutsk—Irkutsk-vonalon a forgalmat a téli hónapok alatt sem fogják az éghajlati viszonyok nagyobb mértékben akadályozni, mint Oroszország akármelyik más vidékén.

Az amerikai mérnökök ezzel szemben úgy tervezik a vonalat, hogy az a Behring-szoroson túl, a sarki éghajlaton — tehát a nagy hóviharak régióin alul csatlakozzék a szibériai vonalhoz, aztán pedig Jakutskig rövid czikkzakkos vonalban vezetik tovább.

Egyébként pedig új találmányu mozdonyokat és vasuti kocsikat is konstruálnak, amelyek automatikusan végzik a hólapátolást és a vonaltestet folyton szabadon tartják.

Hogy a péterváralaskai vonal nem utópia, hanem reális, megvalósítható valami, azt mi sem bizonyíthatja fényesebben, mint az a körülmény, hogy akadt egy amerikai pénzcsoport, amely kijelentette, hogy 100 millió dollárral kész a vállalatot finanszírozni.

Ennek a pénzcsoportnak a megbízásából Weut amerikai mérnök már a Behring-szoros legkeskenyebb pontját is meghatározta. A tervezett vonal rendes vágányu lesz.

minden áron a mellett volt, hogy a Mont Cedis-n keljenek át, a mely út sokkal távolabb vezetett el Faidótól; de az asszony a Szent-Gotthardt választotta, és Redfern, nem mervén megmondani ellenzése valódi okát, nehogy elárulja magát, engedett.

A mint Faidóhoz közeledtek, Redfern titkos felelme perczről-perczre nőtt. Úgy érezé, hogy láthatatlan és legyőzhetetlen hatalom kezdi lassan-lassan halójába keríteni. Úgy éreze, hogy ha ismét látni fogja a boszorkányt, ha csak közelebe jut is, nem lesz képes ellenállani a bűnös, delejes, rejtélyes kísértésnek, bűbájnak, mely lenyét egyszer már egészen lekötve tartá, és követni fogja a sziklák meredeklein, az örvények szélén és minden veszélyeken keresztül, s el fog hagyni erette mindent — — mindent ...

Egész valóját borzalom járta át, melyen már alig tudott uralkodni, melyet már alig-alig volt képes eltitkolni ...

Fluellentől a postakocsival utaztak tovább, de a hegyi utakon a hó oly nagy volt, hogy Goeschenben kénytelenek voltak azt szánnal föleselelni s azon haladtak az egyre meredekebb, egyre veszedelmesebb hegyi sziklautakon.

Elérkeztek a Treuwla-hegytorokhoz. Utuk a roppant sziklák oldalába vágva, a mélység és magasság közt vitt el. Barbara egészen el volt merülve a fenséges táj szemlélésébe. Mindenfelé végtelen jégmezők, befödve a vakító hóval, me-

HIREK.

* A forgalmi szabályzat a magyar vasutakon.

A magyar és osztrák vasutak igazgatóinak legutóbbi konferenciáján elfogadták az új vasuti forgalmi szabályzatról szóló tervezetet, melyet egy e célra kiküldött külön bizottság dolgozott ki. Ezt a tervezetet most a magyar kereskedelmi és az osztrák vasuti miniszterium elé terjesztették felülbírálás és végleges jóváhagyás végett. A tervezetet a két miniszterium kiküldöttei az ősszel tartandó közös tanácskozásokon fogják felülbírálni, esetleg módosítani. Az új vasuti szabályzat, mely a régítől lényegesen eltérő intézkedéseket is tartalmaz, 1903. január 1-én fog életbe lépni.

* **Hymen.** Jánosi István zólyomi mozdonyvezető eljegyezte Andruska József lévai lakos leányát Gizellát.

A fővárosi pályaudvarok áthelyezése. A székesfőváros hatósága, a szabályozásokra vonatkozó ügyekből kifolyólag kérdést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez az iránt, hogy a pályaudvarok rendezését s esetleg áthelyezését, amelyre való tekintettel több olyan szabályozást kellett végrehajtani, amelyek a vasutak menetén esnek, — mikorra lehet várni. A miniszter leiratában azt a választ adja, hogy ez az ügy, főleg műszaki tekintetben, annyi oldalú előtanulmányt s annyi különféle tárgyalást igényel, hogy

lyen a felhőtlen ég zenithjén álló nap arany sugarai csillogtak, ragyogtak, kaczerkoddak ...

Egyszerre, előttük az uton, közvetlen a lovak lábai előtt, egy alak emelkedék fel. A lovak megrémülve ágaskodtak fel s prüszkölve hátráltak, a mint a kocsis teljes erejével visszafelé rántá a gyeplőt.

Redfern fölugrott a szánban — — és e perczben felismeré az alig néhány lépésnyire tőle az ut közepén álló alakot.

Valéria volt. Kibontott haja vadúl, szétzilálva himbálodzott a szélben. Jobb kezét magasan fölemelve tartá s parancsoló hangon kiáltott:

— „Megállj Eduardo! parancsolom!”

Mennydörgésszerű moraj hallatszott, mintha a föld reszketni kezdett volna sarkaiban s a sziklák összeroppannának, — — aztán egyszerre elborítá őket a sűrű, finom hó, mely mint a forgó szétlő elkapott porfelhő esapott le rájuk ...

Mikor a hófelhő leszállt mellettök, és a levegő tiszta lett, az uton előttük mély süppedés tünt elé, s maguk előtt látták tovább hömpölygeti a rémítő hógörgeteget, elsöpörve mindent, a mi útjába akadt. Ha a szán még néhány ölnyire előbbre halad, ök is a lavina elé kerültek volna, őket is magával sodorta volna — le a mélybe.

Látták a romboló természeti tüneményt, látták, mily nyomot hagyott maga után, hallották lassan távolodó moraját; de a leány, a ki megállítá és megmenté őket, — nem volt sehol.

a munkálatok végrehajtásának az időpontjára nézve most nem mondhat határidőt. Fölkéri a miniszter a főváros hatóságát, hogy a vasutak mellékén előforduló szabályozásokat, a nemsokára megtörténő elhatározásig tartsa függőben.

* **Halálozás.** Csajági *Csajághy* Károly köz- és váltó ügyvéd, a magyar királyi államvasutak nyugalmazott titkára, életének 59-ik évében Bicskén elhunyt.

* **Kocsielgázolás.** *Barczy* Péter mező-kövesdi gazda a napokban gyanútlanul hajtattott át az Eger-Lövő felé vezető országútról a sineken. Éppen abban a pillanatban, mikor a kocsit a sinekre ért, a gyorsvonat ott robogott el és a kocsit darabokra zúzta. A rajta ülő Barczy és 8 éves kis lánya szerencsére csak kisebb sérüléseket szenvedtek, s különös véletlen folytán a kocsiba fogott lovak is sértetlenek maradtak.

* **Megrágalmazott kalauz.** Egy *Bacsóné* nevű kömlői birka-nyíró asszonyt találtak Mező-Kövesd és Szihalom közt a vasut mentén, súlyos sérülésekkel az arra járó emberek, kit aztán bevitték Mező-Kövesdre. Az asszony azt állítja, hogy a vasuti kalauz kilökte őt a robogó vonatból, mert nem hallgatta meg a kalauz szerelmi ajánlatát. Ez a kijelentése rágalomnak bizonyult s így azért a bíróság előtt fog az asszony megfelelni.

És Barbara aznap este hön imádkozott az egek urához annak lelke üdvéért, a ki megmenté az ő és férje életét, és áldást monda arra a szegény főre, mely ott nyugszik valahol a végtelen hólepel alatt, a természet rémítő játéka által vetett ágyon ...

... Az olvasó láthatja, hogy a Stalemine-é terve a „Boszorkány-átok“ kijátszására, pompásan sikerült. Azóta tíz esztendő telt el, és Barbarának semmi baja sem lett még, s ő és férje (a ki az „Irói kör“-nek ma is szorgalmas tagja még) egy egész fészek fiúnak és leánynak boldog szülői ...

(Angolból.)

Fájt szívemnek, hogy elhagytál,
Hogy megvetéd szerelmemet,
Fájt, hogy anyai évek után
Szakítanom kellett veled.

Fájt, hogy egykor bár szeretted,
Ugy megutált hülsen lelked,
Hej, de mégis legjobban fájt,
Hogy a tárczám elemelted.

*

Gyermekész.

Lili: Nézd csak papa, a cserebogár meghalt.

Apa: Oh, csak tettei magát, ravasz állat.

Lili: Csak nem akar egy új kalapot?

* **Halálra gázolt kocsielő.** A kassa-oderbergi vasut Margitfalu állomásán végzetes szerencsétlenség történt. *Olesár* Mihály vasuti munkást mielőtt az állomáson kocsit rendezéssel volt elfoglalva, tolatás közben egy berobogó tehervonat elütötte, a szerencsétlen embert a mozdony kerekei alaktalan hústömeggé ronsolták.

* **Végzetes baleset.** *Schönberger* József balassagyarmati szabóiparos, ki üdülni ment Budapestre a Császár-fürdőbe, a földalatti villamos egyik kijáratánál oly szerencsétlenül esett le, hogy fejét és testének több tagját súlyosan megsértette. A szerencsétlenül járt a kórházba meghalt.

* **Hogy számítjuk ki a vonatok menetsebességét?** A stettini királyi vasutigazgatóság egy rendkívül egyszerű és praktikus eljárást ajánlott alkalmazottaiknak arra nézve, hogy a vonatok sebességét megállapítsák. A másodperczek számát, amelyek alatt valamely vonat 200 méteres utat tesz meg (egyik kilométerkötől a másikig), el kell osztani 720-szal s az osztás eredménye azoknak a kilométereknek a számát adja, amelyeket az illető vonat egy óra alatt megfut. Ha például a vonat 12 másodpercz alatt teszi meg az utat, egyik kilométerjelzőtől a másikig, úgy a vonat sebessége $720 : 12 = 60$ kilométer egy óra alatt. Az eljárás a maga egyszerűségében alkalmas arra, hogy a vonat utasai is megtehessék, nem kell hozzá valami nagy matematikai tudás. Aki unatkozik a kupéban és elég jó szeme van arra, hogy menetközben a kilométerköveket meglássa: próbálja meg.

* **Motorkocsik az arad csanádi vasuton.** Érdekes technikai újítást léptetett életbe az arad-csanádi vasut. A württembergi vasutak mintájára rendes motorüzemű személyszállítást rendez be és a forgalom kényelmesebbé tétele czéljából az aradi közuti vasutal peageszerződésre lépett, amelynek alapján vonatait a város közepére fogja — a közuti sinein — bejáratni.

* **Állomás nevváltoztatása.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendeletéből a szigetvár-kaposvári helyi érdekű vasutvonalon fekvő „Szent-László“ állomás neve „Zselicz-Szent-László“-ra változtatott.

* **Gólya a vasuton.** *Gregus* János felsőapáthi lakos feleségét, ki Fegyvernekről, hol a nyár folyamán aratásban volt, vasuton volt hazatérendő, a lévai állomáson hirtelen szülési fájdalmak lepték meg, s csakhamar egy leánygyermeknek adott életet. Az anya újszülött gyermekével a legjobb egészségben az esteli vonattal még az nap hazafelé utazott.

* **Vonatkisiklás.** A kassa-oderbergi vasutnak augusztus hó 24-én közlekedett 15 sz. személyvonatát reggel 5 óraor *Lucsivna-fürdő* megálló helyen való tartózkodása alatt egy dépvonat utólérte. Az összeütközés kö-

vetkezében öt kocsit kisklott. Emberéletben nem esett kár. A kisklott kocsik reggeli 6 órára már beemeltettek és azóta a vonatok rendesen közlekednek. A vizsgálat folyamatban van.

* **Uj vasut Szibériában.** Monostoro, az ismer milliomos, néhány orosz és külföldi tőkepenzes, értekezletet tartottak, hogy az új vasut tervét illetőleg megállapodásra jussanak. Az utirány Turkesztánból indul ki és a szibériai vonal irányában halad Tomskig, honnan egyenesen föl az északi jeges tengerig fog vezetni. Az új vasut által összekötetés létesülne észak és dél között. A költségvetésben 750 millió koronát irányoztak elő.

* **A vonatkésés ára Amerikában.** Régi példaszó, használjuk is erősen, hogy az idő pénz. Amíg azonban minálunk ez a közmondás csak elvont fogalom, tul az oceánon, yankeek hazájában, tényleges, pozitív dollár. A pennsylvániai vasut New-York és Chicago között új expresszvonatokat járat, melyek az utat az eddiginél 4 órával rövidebb idő alatt teszik meg. A vasuttársaság azonban a gyorsabb szolgáltatást az utasokkal fizeteti meg és a menntjegyek árát 4 dollárral felemelte. Viszont a vasuttársaság kötelezte magát, hogy az utasoknak nagyobb kérések esetén vissza triti ezt a pótdíjat, és pedig olyképen hogy egy órai késésért egy dollárt, két óráért két dollárt, három óráért három és négy órai késésért négy dollárt fizet vissza az utasonak.

VEGYESEK.

Vasuti hivatalnokok és munkások nyári ünnepe Meiningenben. Az elmúlt hó egyik verőfényes szép napján a Meiningen városban lakó vasuti hivatalnokok és munkások szép ünnepélyt rendeztek az ugynevezett *Donoskoppe* nevű magaslaton, a melyen a porosz vasutigazgatóság négy felügyelője is részt vett a hozzájuk beosztott központi hivatalnokokkal. A zenét a meiningeni főműhely munkásaiból alakult zenekara és a 32-ik porosz gyalogezred zenekara felváltva szolgáltatta. A mulatságon a Meiningenben levő összes szolgálati főnökök is megjelentek családjaikkal. Az ünnepségen résztvevő vasutasok száma a nők és gyermekekkel együtt 1800-ra volt tehető, azonkívül a városhól és a környékből is számosan vettek részt a mulatságon, melyen a legvidámabb hangulat uralkodott. Ugy látszik tehát, nemcsak nálunk vannak divatban a műhelyi majálisok, hanem a né-

met kollégák is szeretik a vig mulatságot, szeretik a társas összejöveleteket, melyek a kollégális érületnek legjobb ápolói.

Villamos vasutak sinek nélkül. Berlinben a gross-lichterfeldei villamos központi telepen érdekes próbajaratokat tettek egy villamos felső áramvezetésű omnibuszsal. Külsőjére nézve egy könnyebb közuti kocsihoz hasonlít, hátul és elől perronja van, azonkívül egy harmadik perron is áll rendelkezésre a ki- és beszállásra. Az áramvezetés profilvezetékeken át történik két contactus-ruddal, melyek a kocsi elején balról, hátul pedig jobbról vannak elhelyezve. Két vezetékre azért van szükség, mert itt az áram visszavezetése, mely a sínvasutaknál a vágányon történik, a második vezetéken át eszközöltetik. Érdekes, hogy a kocsi két motorja nem a kezeket, hanem a kocsi tengelyeit hozza mozgásba.

Munkaidők a svájci vasutakon. A svájci szövetségi vasutak vezérigazgatósága hozzájárult a nekik véleményezés végett megküldött azon törvényjavaslathoz, a mely szerint a közlekedési intézeteknél a maximális munkaidő az eddigi 12 órától 11 órára szállíttassék le; azon kívül hozzájárult ahhoz is, hogy az összes alkalmazottak részére a törvénytiszta 52 szünnapon kívül még évenként 8 napi szabadság is engedélyeztessék az öt tövasutnál. A munka idő leszállítása és a szabadságok engedélyezése folytán 2,350,000 frank költségtöbblet hárul a svájci vasutakra.

FEJTÖRŐ.

— Lapunk olvasóitól szívesen közlünk rejtvényeket. —

Koczkarejtvény.

a	a	a	a
a	a	k	k
k	l	l	l
ó	ó	p	p

Ezen betűk a koczkában úgy helyezendők el, hogy jobbról balra és felülről lefelé olvasva, ugyanazon szavakat adják.

Megfejtését f. é. 29-ik számunkban hozzuk, a megfejtők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki.

Megfejtési határidő szeptember 10.

A f. é. 27-ik számunkban közölt rejtvény megfejtése.

László, Béia, Elek.

A kitűzött jutalmat a megfejtők közül sorshuzás utján *Pesti Emma* nyerte meg, kinek czimére ifj. Görgey László „Képtelen történetek” czimű kötetét postára tettük.

Szerkesztői üzenetek.

K. István. Selymeczbanya. 1. Ha úgy gondolja s előbb közvetlen főnöke útján kétségtelenül meggyőződést szerez a felől, hogy évi adó fejében több vonatnék le tőle, mint kellene, ez iránti jogos panaszával forduljon felettes üzletvezetőségéhez, mely a sérelmet, ha annak alapja van, mindenesetre orvosolni fogja. — 2. Szolgálat közben — miután az illető alkalmazott mindig ki van téve annak, hogy idegen felekkel érintkeznie kell — dohányzás általában véve tiltva van. — 3. Hogy a kért szabadság mi okból nem engedélyeztetett: arra választ nem adhatunk, ugyszintén annak engedélyezése iránt sem járhatunk közbe, mert ilyesmire egyáltalán nem vállalkozunk. Szorosan véve hivatali ügyekbe eddig sem avatkoztunk be, ezután sem fogunk, ez egy vasuti szaklap feladatai közé épen nem tartozik.

K. A. Legutóbb beküldött verse nem közölhető.

Sz Ernő. Miskolcz mondáját mai számunkban közöljük. Várjuk az újabb köteteményt. Üdvözlét.

V. Sz. István. Mit jelent a hosszás hallgatás?

Gyöztos. A tárczát leközzöljük, de az ígért cikket még nem kaptuk meg. Üdvözlük.

Felelős szerkesztő: **Ifj. Görgey László.**

LEGIZLÉSESEBB

NYOMTATVÁNYOKAT

MÉRSÉKELT ÁRAKON KÉSZIT

SZELÉNYI ÉS TÁRSA

KÖNYVNYOMDÁJA

KÖNYV- ÉS HIRLAPKIADÓ VÁLLALAT

KÖNYVKÖTÉSZEZET ÉS DOBOZ-GYÁR

MISKOLCZ, SZÉCHENYI-UTCZA 34. SZÁM.

TELEFON 02. 52.

Menyasszonyok figyelmébe! Legújabb találmány!

Ruganyos fejpárnás ágymatracz

Magyar szabadalom. vagy betét. Saját találmány.

Egyuttal felemlitem a legújabb féregmentes, *takarékossági fejpárnás ruganyos ágymatraczokat*, melyre nem kell más, mint a lepedő és mégis jobb és kellemesebb fekvésű, mint bármiféle gyártmány.

Az eredeti üzletemben megtekinthető.

Regi kárpitozott butorokat és függönyöket ujjaalakítok. Szőnyegek és függönyöket tisztításra és megóvásra elfogadok. Évi lakással bíró hitelkezes egyéneknek kedvező fizetési feltételeket nyújtok. — Levelező-lapi meghívásra rögtön jövök.

VIG PÁL, kárpitos és diszító Budapesten, VI., Rózsa-u. 77.

15 év óta fennáll.

Az egészség a fő, melyet csakis kellő szellőztetés által érhetünk el.

Beck Károly

szabad. ablakszellőztető-készülék készítő

BUDAPEST, VIII., József-utca 2. sz.

Szabadalmi szám: 16794.

BECK KÁROLY-féle újonnan feltalált és szabadalmazott ablakszellőztető készüléke.

Magyar gyártmány, mely most már felülmulja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőzőket ugy ezélszerűségben, jóságban, mint olesőségükben. **Minden ablakra alkalmazhatók.** Egészségügyi szempontból 45% által légvonat kizárva.

Ablakszellőztető készülékeim használatban vannak a következő helyeken: Budapest, Nemzeti Kaszinó, Kósuth Lajos-utca — Keresk. minisztérium, Budán. — Ref. főgimnázium, Deák-tér. — Magy. kir. Ludovika. Kispesti áll. elemi iskolában s több kórházban és iskolában, a fővárosban s vidéken kitűnőnek bizonyult.

Ablakszellőzők 7 korona 60 fillertől feljebb.
Költségvetések ingyen es bérmentve.

Több mint 3000 db már használatban van. Számtalan elismerő levél van kezeimben, mely a t. közönség meglegedését nyilvánítja. — Mérték vétele végett sziveskedjék hozzám fordulni. — Mindennemű épület- és mulakatos munkát készítek a legjobb kivitelben.

Megrendelések ugy Budapesten, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A miskolczi

összes iskolák számára
új és használt ≈
≈ iskolakönyvek

utóbbiak

igen olcsón

kaphatók

Vadász M. (ezelőtt Verő I.)

könyvkereskedésében Miskolczon,

a színház közelében, a „Budapest” szállodával szemben.

Műhely-áthelyezés!!

Van szerencsém uraságod b. tudomására adni, hogy VIII. ker., Kisfaludy-utca 32 sz. alatt létező, jó hírnévnek örvendő

gépszerelő- és villanszerelő műhelyemet

VIII. Német-utca 16-ik szám alá helyeztem át.

Törekvésem mindenkor oda fog irányulni, hogy uraságodat a lakatosság minden ágában előforduló munkákban, u. m.: nyomdai gépek-, gáz- és benzin-motorok szakszerű javítását, pontos és olcsó árak mellett kiszolgálhassam.

T. czimed b. pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Hunyady János.

MALIK ZSIGMOND

kerékpárkészítő és javító gyára

BUDAPEST, VIII., Légszesz-u. 2.

Elfogad megrendeléseket

a legjobb angol anyagból készült

kerékpárokra

2 évi jótállás mellett.

1901-es modellű új kerékpárokat 75 frtért szállítok.

Legegyszerűbb kezelési automobilokra (motorkocsik) zománcozások, nikkelezések, valamint minden e szakba vágó munkák a legolcsóbb árak mellett eszközöltetnek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

ATYMICS BENJAMIN

bőröndös

BUDAPEST, SZÖVETSÉG-UTCA 15. SZÁM.

Honi ipar!

Honi ipar!

Mindenféle utazó-eszközök dus választékban.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

